

P p

P, p [pe] to dwudziesta druga litera polskiego alfabetu.

p. to 1 skrót słowa „patrz”, czytany jak całe to słowo, używany przy odsyłaniu do jakiegoś partii lub miejsca tekstu. *Kwestia ta została już omówiona, p. rozdz. III str. 43–78.* 2 skrót słowa „pan” lub „pani”, czytany jak całe te słowa, używany przed imieniem lub nazwiskiem. W liczbie mnogiej skrót ten ma postać **pp.** i znaczenie: „panowie”, „panie” lub „państwo”. *Pismo to było kierowane przez p. Hannę Malewską... Proszę pozdrowić ode mnie p. Mariusza... W dyskusji zabrali głos pp. Chmiel, Wypiański, Hendel, Sokolowski, Potkański.* 3 skrót słowa „punkt”, czytany jak całe to słowo, używany przed numerem jakiegoś punktu w tekście. *Teza zostanie rozwinęta w p. 4.* 4 skrót słowa „piętro”, czytany jak całe to słowo, używany po numerze piętra. *Sprzedam mieszkanie z telefonem, w bloku, IV p.*

pa. Mówimy „**pa**” lub „**pa pa**”, kiedy żegnamy się z kimś poufale. Słowo używane przez dorosłych w zwrotach do dzieci, przez kobiety w zwrotach do osób, z którymi są na ty, oraz przez mężczyzn w zwrotach do kobiet, z którymi łączą ich więzi intymne, zwykle erotyczne. *Pa, Krzysiu! Baw się grzecznie... Pa! Muszę lecieć, nie czekaj z obiadem!... No, pa, kochanie.*

pa-biał-gi-na, D-ny, C-nie. **Pabiałgina** to lek o działaniu przeciwbólowym i przeciwgorączkowym, stosowany w postaci tabletek lub zastrzyków. ▶ Także jedna tabletką tego leku. *To już dziś moja trzecia pabiałgina.*

pac to nazwa dźwięku, jaki słyszymy, gdy mamy przedmiot uderza w coś. Słowo czasem powtarzane. *Pac, pac, krople deszczu stuknęły w parapet... Pac! uderzyła go w policzek.* ▶ Używane czasownikowo. *Wtedy ona we mnie pac piłeczką pingpongową.*

pa-cać, -ca — **pac-nać**, -nie. Jeśli ktoś **paca** jakąś rzecz w coś lub jeśli jakaś rzecz **paca** w coś, to uderza w to, zwłaszcza swoją płaską powierzchnią, wydając przy tym odgłos podobny do pluśnięcia wody. *Dzieciak siedział nad kałużą i tłustą rączką pacał w błoto... Pani Barbara pacnęła nóżniera w plecy... Kamień pacnął w sadzawkę i ochlapał nas.*

pa-can, D-na, Ms-nie, lm M mnos -ny. **Pacanem** nazywamy kogoś, kogo uważamy za głupiego. Słowo potoczne i obraźliwe.

pa-cha, D-chy, C-sze. 1 **Pacha** to wgłębienie pod ramieniem, w miejscu, w którym ręka łączy się z tułowiem. *Spocił się pod pachami... Chłopcy z tezkami pod pachą biegli przez boisko... Śnieg sięgał do pach.* ▶ Także część ubrania w miejscu, w którym znajduje się pacha, lub otwór na rękę w ubraniu. *...zakiet za ciasny w pachach... Bluzka ma zbyt głęboko wyciętą pachę.*

2 Jeśli ktoś wziął, ujął itp. kogoś **pod pachę**, to wziął go za rękę powyżej łokcia. *Chwycił ją pod pachę i coś szeptał, aż się zaśmiała.*

• **ubaw po pachy**: zob. **ubaw**.

pach-ną-cy. 1 **Pachnący** to imiesłów czynny od „pachnieć”.

2 Coś, co jest **pachnące**, ładnie pachnie. *Jedliśmy pachnące poziomki... pachnące mydło... groszek pachnący... Kwiaty jaśmin ma pachnące i piękne.* ◊ **pach-ną-co**. *Po malowaniu w mieszkaniu zrobiło się świeżo i pachnąco.*

pach-nąć. Zob. **pachnieć**.

pach-ni-d-ło, Ms-le, lm D-det. **Pachnidła** to mocno i przyjemnie pachnące płyny, olejki, bal-

samy itp. Słowo przestarzałe, dziś książkowe. *Kupcy ci handlowali korzeniami, pachnidłami i niewolnikami.*

pach-nieć, -nie, rzadziej **pach-nać**, -nie. 1 Jeśli ktoś lub coś **pachnie**, to wydziela jakiś zapach, zwykle przyjemny. *Chętnie przebywamy z ludźmi, którzy ładnie pachną... Niedawno odnowione mieszkanie pachnie jeszcze farbą i lakierem... ..płyn do kąpieli pachnący lawendą.*

2 Jeśli od jakiejś osoby, z jakiegoś miejsca lub w jakimś miejscu **pachnie**, to czuć od tej osoby lub z tego miejsca albo w tym miejscu jakiś zapach, zwykle przyjemny. *Z daleka pachniało od niej perfumami... Z pobliskich łąk pachnie skoszoną trawą... Wiosna! Pachnie od boru, w którym kwitną pierwiosnki, sasanki i konwalie.*

3 Mówimy, że czyjeś działanie lub zachowanie **pachnie** czymś, często negatywnym, jeśli wydaje się nam, że tym jest lub że może tym grozić. *Wasza odmowa pachnie buntem... Pachnie mi to po prostu wścibstwem... Dają zbyt małe przydziały, trzeba kombinować na lewo, a to pachnie kryminałem.*

4 Mówimy, że coś komuś **pachnie**, jeśli bardzo mu się podoba i pociąga go. *Marzę o domu na wsi. Pachnie mi tonu natury... Sam jesteś sobie winien. Pachnie ci być farmerem, a jesteś tylko parobkiem.*

• gdzieś **pachnie prochem**: zob. **proch**.

pa-cho-łe, D-łę-cia, lm M-łę-ta, D-łat. **Pachole** to dziecko, zwłaszcza chłopiec. Słowo przestarzałe. *Jako pachole biegalem do gimnazjum przez most.*

◊ **pa-cho-łe-cy**. *...wielek pacholęcy.*

pa-cho-łec-two, Ms-twie. **Pacholectwo** to inaczej dzieciństwo. Słowo przestarzałe.

pa-cho-łek, D-choł-ka, lm M mos -choł-ko-wie lub -choł-cy, mmos -choł-ki. 1 **Pacholek** to dawniej mężczyzna, który usługiwał komuś. *Kazał pacholem przynieść pochodnie i sprawdzić podwórce... Zabrano go pod straż sześciu rycerzy i trzydziestu zbrojnych pacholców.*

2 **Pacholkiem** jakiejś osoby lub instytucji nazywa się kogoś, kto występuje się im dla własnych korzyści. Słowo używane z dezaprobatą lub pogardą. *Nie był idiotą, był tylko doskonale opłacanym pacholkiem szefa.*

3 **Pacholek** to także 3.1 słupek, zwłaszcza ostrzegawczy, ustawiany na drodze, aby oznaczyć miejsce, na które nie należy wjeżdżać. *Policja usunęła w końcu pacholki umieszczone w miejscu wypadku... ..okalające pomnik łańcuchy na marmurowych pacholkach.* 3.2 słupek na pokładzie statku lub na nabrzeżu, służący do tego, by mocować do niego cumę. Słowo używane przez żeglarzy.

pacht. Słowo książkowe. Jeśli ktoś oddał coś komuś w **pacht**, często komuś nieodpowiedniemu, to 1 przekazał mu wyłączną kontrolę lub władzę nad tym. *Są wydani na łup władzy, a jutro zostaną oddani w pacht menedżerom, dla których zysk przedsiębiorstwa jest celem pierwszym i jedynym... Tę szalenie trudną robotę puszcza się w pacht amatorom.* 2 przekazał mu to do korzystania za opłatą. *Można by wszystkie restauracje oddać w pacht agentom.*

pach-wi-na, D-ny, C-nie. **Pachwina** to zagłębienie ciała w miejscu, w którym noga łączy się z tułowiem. *Boli mnie w pachwinie, nie mogę chodzić.* ◊ **pach-wi-no-wy**, -wi. Słowo używane w anatomii. *...przepuklina pachwinowa.*

pa-cierz, D-rza, lm M-rze, D-rzy. 1 **Pacierz** to modlitwa odmawiana codziennie przez chrześcijan.

RZ N NDM

SKRÓT = zob.

SKRÓT

SKRÓT = pktl

SKRÓT

WYKRZYKNIK [(w)]

RZ Z NL

► RZ Z

WYKRZYKNIK

CZ NDK-DK [N+(w-B)] LUB CZ NDK-DK [(w-B)]

RZ MOS = balwan, bęwał, dureń, idiota RZ Z

FPS + CZ

PRZ = wonny ≠ śmierdzący

◊ PS PRED

RZ N ZWYKLE LM

CZ NDK

[(N)] >zapachnieć ≠ śmierdzieć

CZ NW NDK

[(K)+(N)] >zapachnieć ≠ śmierdzieć

CZ NDK

[(C)+N] >zapachnieć

CZ NDK

[C] >zapachnieć

RZ N +L ZB

◊ PRZ

RZ N NL

RZ MOS

= służący

RZ MOS

[(Z) DZIER(D)]

RZ MRZ

RZ MRZ

FPS + CZ

FPS + CZ

= wydzierzawić

RZ Z

◊ PRZ

RZ MRZ

[(zaf-B)]

pacierzowy

Kazał i mnie odmówić pacierz za duszę jego brata... Zdażył tylko zmówić pacierz i już zasnął... Bezmyślnie klepała pacierz.

2 Jeśli ktoś zna, umie itp. coś **jak pacierz** lub nauczył się czegoś **jak pacierza**, to zna lub umie to bardzo dobrze. *Urzędnik klepał te swoje formułki jak pacierz... Nawet jeśli nauczę się tego jak pacierza, to na jej widok wszystko zapominam.*

• **jak amen w pacierzu**: zob. **amen**.

pacie-rzo-wy, *-wi*. Słowo przestarzałe. **1 Pacierz** to taki, który dotyczy kręgosłupa lub jego poszczególnych kręgów. *...rzeń pacierzowy.*

2 Stos pacierzowy to inaczej kręgosłup. **pac-io-rek**, *D-cior-ka*, *lm M-cior-ki*. **1 Paciorki** to inaczej koralki. *...peleryna wyszywana kolorowymi paciorkami... Staruska w białej chustce przesuwala paciorki różańca.*

2 Paciorek to zdrobnienie od „pacierz”. Słowo używane zwłaszcza w rozmowach z małymi dziećmi. *Zmów paciorek i szoruj do łóżka!*

pac-ior-ko-wa-ty, *-ua-ci*. **Paciorkowate** jest to, co ma kształt paciorka lub sznura paciorków. *...paciorkowate, czarne oczka, mały nosek, drobna buzia... ...paciorkowate bakterie wywołujące anginę.*

pac-ior-ko-wiec, *D-kow-ca*, *lm M-kow-ce*. **Paciorkowce** to kuliste lub owalne bakterie układające się parami lub w łańcuszki. Termin specjalistyczny. **pac-ior-kow-co-wy**, *-wi*.

pac-jent, *D-ta*, *Ms-jen-cie*, *lm M-jen-ci*. **Pacjent** to ktoś, kto zwraca się po poradę do lekarza lub jest pod jego opieką. *Doktor codziennie odwiedzał swoich pacjentów.* **pac-jent-ka**, *D-ki*, *C-jent-ce*, *lm D-tek*. *Na ginekologii leżą 32 pacjentki.*

pac-ka, *D-ki*, *C-pac-ce*, *lm D-cek*. **Packa** to przedmiot składający się z długiej rączki i kawałka gumy, skóry lub plastiku na końcu, służący do zabijania much.

pac-nać. Zob. **pacac**.

pa-cy-fi-ka-cja, *D-cji*, *lm M-cje*, *D-cji*. **Pacyfikacja** jakiegoś terenu lub zamieszkujących go ludzi to użycie przeciwko nim siły w celu pokonania ich oporu lub protestów. **Pacyfikacja** jakichś buntów, strajków itp. to stłumienie ich siłą przez wojsko lub policję. Słowo książkowe. *Przeprowadzono pacyfikację ludności cywilnej... ...haniebna pacyfikacja wsi lemkońskich... ...funkcjonariusze ZOMO, którzy brali udział w pacyfikacji obu kopalni... ...pacyfikacja rokoszu.* **pa-cy-fi-ka-cyj-ny**, *-ni*. *...akcje pacyfikacyjne.*

pa-cy-fi-ko-wać, *-ku-je*. Jeśli jakieś osoby, wojska lub państwa **pacyfikują** jakiś teren, zamieszkując go ludność lub bunt, strajki itp., które się na nim odbywają, to dokonują na nim pacyfikacji. *W odwiecie wojsko pacyfikuje całe wsie... Przyjechał tu pacyfikować strajk robotniczy.*

pa-cy-fi-s-ta, *D-ty*, *C-fi-s-cie*, *lm M-fi-s-ci*. **Pacyfista** to zwolennik pacyfizmu. *Był zdeklarowanym pacyfistą i przeciwnikiem stosowania przemocy.* **pa-cy-fist-ka**, *D-ki*, *C-fist-ce*, *lm D-tek*.

pa-cy-fizm, *D-z-mu*, *Ms-z-mie*. **Pacyfizm** to przekonanie, że wojny są złem niezależnie od ich charakteru. ▶ Także ruch społeczno-polityczny działający na rzecz utrzymania pokoju. **pa-cy-fi-s-tycz-ny**, *-ni*. *...książki o pacyfistycznej teści.*

pa-cy-karz, *D-rza*, *lm M-rze*, *lm D-rzy*. **Pacykarz** to niedobry malarz. Słowo potoczne i pogardliwe. *To żaden artysta, zwykły tam pacykarz.*

pa-cy-ko-wać, *-ku-je*. Słowo potoczne, używane z dezaprobatą. **1** Jeśli ktoś **pacykuje się** lub **pacykuje** sobie twarz, to się maluje, zwykle brzydko. *Mizdrzą się przed lustrem i pacykują.*

2 Jeśli ktoś **pacykuje** jakieś przedmioty lub powierzchnie, to pokrywa je farbą, zwykle niestaran-

nie. *Nie będzie to tylko pacykowanie ścian, lecz większy remont.*

3 Mówimy, że ktoś **pacykuje** jakiś obraz, zwłaszcza brzydki lub pozbawiony ambicji artystycznych, jeśli maluje go. *Pacykował jakieś pejzaże.*

pa-cyn-ka, *D-ki*, *C-cyn-ce*, *lm D-nek*. **Pacynka** to lalka, którą nakłada się na dłoń w taki sposób, by palce dłoni poruszały głową i rękami lalki.

pacz-ka, *D-ki*, *C-pacz-ce*, *lm D-czek*. **1 Paczka** to **1.1** rzecz lub wiele rzeczy zawiniętych w papier, zwykle po to, by wysłać je pocztą. *Zausze na Boże Narodzenie wysyłał im paczkę żywnościową.* **pacz-ka**, *D-ki*, *C-czusz-ce*, *lm D-szek*. *Rozwiń paczuszkę, to prezent urodzinowy.* **1.2** pewna liczba jednorodnych przedmiotów, zwłaszcza papierów, ułożonych razem i związanych. *...paczka banknotów.*

pacz-ka, *D-ki*, *C-czusz-ce*, *lm D-szek*. *Znalazła paczuszkę starych listów na dnie szuflady.* **1.3** prostopadłościowe opakowanie zawierające jakiś towar, np. herbatę, kawę lub papierosy. *W torbie znalazł paczkę herbaty.* ▶ Także zawartość paczki. *Wypalał dziennie paczkę papierosów... Wypała do garnka od razu całą paczkę.* **pacz-ka**, *D-ki*, *C-czusz-ce*, *lm D-szek*. *...paczuska herbatników.*

2 Paczką możemy nazwać grupę ludzi zaprzyjaźnionych ze sobą, związanych wspólnymi sprawami lub zainteresowaniami. Słowo potoczne. *Tworzyliśmy zgraną paczkę przyjaciół... Pojechali na narty całą paczką.*

pacz-ko-wać, *-ku-je*. Jeśli jakaś fabryka, maszyna lub osoba **paczkuje** jakieś rzeczy, to umieszcza je w paczkach lub torebkach. *Jedna tylko maszyna paczkuje na jednej zmianie około 20 ton cukru.* **pacz-ko-wa-ny**, *-ni*. *W sklepie dostałem chleb, masło i paczkowaną szynkę.*

pa-czyć, *-czy*. **1** Jeśli coś, zwykle wilgoć, **paczy** deski lub przedmioty zrobione z drewna albo jeśli one **paczą się**, to pod wpływem tego zmieniają trwale swój kształt i stają się mniej przydatne lub niezdadne do użytku. *Wilgoć paczy deski złożone w szowku... Gotowe meble paczą się pod wpływem obciążenia.*

2 Mówimy, że ktoś lub coś **paczy** czyjś charakter, umysł itp., jeśli źle na niego wpływa. *Oto przykład, jak wojna paczy charakter... Mówił, że polityka paczy, korumpuje umysł.*

pać-ka, *D-ki*, *C-ce*, *lm D-pa-ciek*. **Paćką** nazywamy gęstą masę, często o nieprzyjemnym wyglądzie. Słowo potoczne. *Piłkę oblepiła z trudem dająca się usunąć paćka.*

pać-kać, *-ka*. Słowo potoczne. **1** Jeśli ktoś **paćka** coś, np. swoje ubranie, ręce lub podłogę, to brudzi to czymś nieprzyjemnym, zwykle gęstym i lepkiem. *Paćka usztywniła dookoła czymś mazistym.* ▶ Użycie zwrotne. *Uważaj! Paćkasz się farbą.*

2 Jeśli ktoś **paćka się** w czymś nieprzyjemnym, zwykle gęstym i lepkiem, np. w błocie, to brudzi się, grzebiąc lub poruszając się w tym. *Szczeniaki paćkały się w ogromnej kałuży.*

pać-ko-wa-ty, *-ci*. Coś, co jest **paćkowate**, przypomina paćkę. Słowo potoczne. *...paćkowane bajorko.*

pad, *D-du*, *Ms-dy*, *lm M-dy*. Jeśli ktoś wykonał **pad**, to szybko przypadł ciałem do ziemi lub podłogi. *Ćwiczyliśmy pady w przód... Dowódca mordował nas wielokrotnie padami w błoto.*

pa-dacz-ka, *D-ki*, *C-dacz-ce*. **Padaczka** to choroba objawiająca się m.in. nagłymi atakami drgawek z występowaniem piany na ustach oraz częściową lub całkowitą utratą przytomności. **pa-dacz-ko-wy**, *-wi*. *...powtarzające się napady padaczkowe.*

pa-dać, *-da*. **1** Kiedy **pada** deszcz, śnieg lub grad albo kiedy **pada**, to kropie deszczu, płatki śniegu lub kulki lodu przemieszczają się z chmur na

FPS + CZ

PRZ =kręgowy

FRZ MRZ

RZ MRZ ZWYKLE LM

RZ MRZ [(za-B)]

PRZ

RZ MZW ZWYKLE LM

ÓPRZ

RZ MOS

ÓRZ Z

RZ Z

RZ Z [(O)]

ÓPRZ

CZ PCH NDK [B]

>spacyfikować

RZ MOS W LP ODM JAK Z

ÓRZ Z

RZ MRZ NL ≠militaryzm

ÓPRZ

RZ MOS

CZ NDK LUB CZ PCH NDK [(C)+B]

>dpacykować

CZ PCH NDK [B] >dpacykować

CZ PCH NDK [B]

RZ Z

RZ Z

ÓRZ Z

RZ Z [(O)]

ÓRZ Z

RZ Z [(O)]

ÓRZ Z

RZ Z [PRZYO]

CZ PCH NDK [B]

CZ PCH NDK [B]

ALBO CZ NDK >spaczyć

wypaczyć

CZ PCH NDK [B]

>spaczyć

wypaczyć

RZ Z =papka

CZ PCH NDK [B+(N)]

>supaćkać

=babrać

paprać

CZ NDK [W-M]

=babrać się

paprać się

PRZ

RZ Z NL =epilepsja

ÓPRZ

CZ NDK >spaść

ALBO CZ NW NDK

ziemię. *Za oknem pada śnieg... Od rana padał rześisty deszcz i wiał chłodny, nieprzyjemny wiatr... Pada i pada przez cały tydzień.*

2 Mówimy, że ktoś **pada** ze zmęczenia, z wyczerpania, z głodu itp., jeśli jest bardzo zmęczony, wyczerpany, głodny itd. *Nie dam rady już dłużej pracować, padam ze zmęczenia... Dajcie szybko coś do jedzenia, bo padam z głodu.* • Mówimy, że ktoś **pada na nos, na twarz** lub **na pysk**, jeśli jest bardzo zmęczony. Wyrażenia potoczne. *Mogę padać na nos, ale na spacer wieczorem zawsze wyjde.*

3 Jeśli akcent **pada** na jakąś sylabę lub jakiś wyraz, to są one akcentowane. *Akcent w polszczyźnie pada z reguły na przedostatnią sylabę.*

4 Niektórzy mężczyźni mówią „**padam do nóg**” lub „**padam do nóżek**”, aby złożyć wyrazy uszanowania komuś, zwłaszcza kobiecie. Wyrażenia przestarzałe. *Stokrotne dzięki i padam do nóg pani dobrodziejce, bo muszę jechać... Zawsze do ustug i padam do nóżek, pani Zosiu — powiedział zaopatrzonowiec.*

5 • **Niedaleko pada jabłko od jabłoni:** zob. **jabłko** • **padać z nóg:** zob. **noga**. • Zob. też **paść**. **pa-da-lec**, D-dal-ca, lm M-dal-ce. **1** **Padalec** to beznoga jaszczurka o ciele pokrytym brunatnymi, lśniącymi łuskami, przypominająca węża. Padalce żyją w wilgotnych lasach i zarosłach.

2 Czasem mówi się **padalec** o kimś, kto budzi wstręt lub pogardę swoim nieuczciwym lub szalczym postępowaniem. Słowo obraźliwe.

pad-li-na, D-ny, C-nie. **Padlina** to rozkładające się ciało zdechłego zwierzęcia. *Dla wielu drapieżnych ptaków podstawą pożywienia jest padlina.*

pad-li-no-żer-ca, D-cy, lm M-cy. **Padlinożerca** to zwierzę żywiące się padliną.

pad-li-no-żer-ny, -ni. Zwierzęta **padlinożerne** odżywiają się padliną. *Padlinożerne hieny wyczekiwały, aż lwy zakończą ucztę.*

pad-nię-ty, -ci. Mówimy, że ktoś jest **padnięty**, jeśli jest bardzo zmęczony. Słowo potoczne.

pa-dół, D-do-tu, Ms-do-le. Mówimy o życiu na (ziemskim) **padole**, na **padole łąz**, na **padole placzu** itp., mając na myśli ziemię jako miejsce życia doczesnego, pełnego zmartwień. Wyrażenia książkowe, używane podniosło lub żartobliwie. *Tu na tym padole, toczyło się normalne życie... Nie ma świętych na tym ziemskim padole... Znacnie kogoś, kto by żył na tym padole placzu bez zmartwień?*

pa-ger [pejdzér], D-ra, Ms-rze, lm M-ry. **Pager** to małe urządzenie elektroniczne, dzięki któremu nosząca je osoba może odebrać wysłaną do niej wiadomość. *Drgnęła na dźwięk ukrytego w kieszeni pagera.*

pa-gi-na, D-ny, C-nie. **Pagina** to w książce lub piśmie liczba wskazująca numer strony. Słowo używane przez wydawców i drukarzy. *Redaktor polecił umieścić paginę nad każdą kolumną druku.* • **Żywa pagina** to wiersz tekstu na górze strony, zawierający powtórzenie tytułu dzieła lub jego części, a w encyklopediach i słownikach hasło, np. pierwsze lub ostatnie na danej stronie.

pa-gi-na-cja, D-cji. **Paginacja** to numerowanie kolejnych stron książki, czasopisma itp.

pa-go-da, D-dy, C-dzie, lm D-gód. **Pagoda** to świątynia buddyjska w kształcie wielopiętrowej wieży z wygiętymi ku górze daszkami.

pa-gon, D-nu, Ms-nie, lm M-ny. **Pagony** to paski materiału naszyte na ramionach munduru lub na ubraniach cywilnych o wojskowym kroju.

pa-gó-rek, D-gór-ka, lm M-gór-ki. **1** **Pagórek** to niewielkie wzniesienie terenu. *Dom stał na niewielkim pagórku w lesie... Okolica tu bardzo malownicza, wokół lasy i pagórki.* ♦ **pa-gó-re-czek**, D-recz-ka, lm M-recz-ki.

2 **Pagórek** jakichś rzeczy to ich stos lub kupka. *Wypalone ruiny zamieniły się w pagórki gruzów.*

pa-gór-ko-wa-ty, -ci. **Pagórkowaty** teren jest pokryty pagórkami lub tworzy pagórek. *Za oknem przesuwiał się pagórkowaty krajobraz, poprzetykany kępami drzew, położony szerokimi pasmami żyta.*

♦ **pa-gór-ko-wa-to**. Droga wznosiła się i opadała pagórkowato. ♦ **pa-gór-ko-wa-tość**, D-ści. ...*pagórkowatość okolic podgórskich.*

pa-jac, D-ca, lm M-ce. **1** **Pajac** to lalka ubrana w strój z kolorowych kawałków materiału, często o pomalowanej na różne kolory twarzy. ...*drewniany pajac Pinokio.* ▶ Także podobna postać wycięta z kartonu, która porusza rękami i nogami, kiedy ciągniemy za sznurek.

2 **Pajacem** nazywa się kogoś, kto wygląda lub zachowuje się głupio, nienaturalnie lub nieodpowiednio dla swojego wieku, pozycji lub sytuacji. Słowo używane z dezaprobata, lekceważące i obraźliwe. *Człowiek po sześćdziesiątce nie powinien zachowywać się jak pajac... Nie rób z siebie pajaca!* **pa-ja-co-wać**, -cu-je. Jeśli ktoś **pajacuje**, to mówi lub robi śmieszne albo niepoważne rzeczy, często aby rozśmieszyć innych ludzi. Słowo potoczne, zwykle używane z dezaprobata. *Proszę, nie pajacuj, to poważna sprawa.*

pa-ja-co-wa-ty, -ua-ci. Ktoś, kto jest **pajacowaty**, wygląda lub zachowuje się niepoważnie i nieodpowiednio do swojego wieku, pozycji lub sytuacji. Słowo używane z dezaprobata. ...*pajacowata postać.* ▶ Także o wyglądzie i zachowaniu takiej osoby. *Stroił dziwne, pajacowate miny.*

pa-ja-cyk, D-ka, lm M-ki. **1** **Pajacyk** to zdobnienie od „pajac”, gdy słowo to oznacza zabawkę.

2 **Pajacyk** to ubranko dla dzieci, rodzaj kombinizonu okrywającego nogi, tułów i ręce. *Robiła szydełkiem pajacyk dla niemowlęcia.*

pa-ją-k, D-ka, lm M-ki. **Pająk** to małe stworzenie o ośmiu nogach podobne do owada. Niektóre pająki robią sieci i łowią w nie owady, którymi się żywią. *Panicznie bał się pająków.* ♦ **pa-ję-czy**. ...*sieci pajęcze...* ...*pajęcze nici.* ♦ **pa-ją-czek**, D-jącz-ka, lm M-jącz-ki. *Mały pajęczek spuszczał się z sufitu.*

pa-ją-ko-wa-ty, -ci. **Pająkowate** jest to, co przypomina wyglądem pająka. ...*pająkowaty żyrandol... Miał dużą głowę i pająkowate nogi.*

paj-da, D-dy, C-dzie. **Pajda** to duża i gruba kromka chleba. Słowo potoczne. ...*pajda razowca.*

paj-do-kra-cja, D-cji. **Pajdokracja** to rządy ludzi bardzo młodych i często nieodświadczonych. Słowo książkowe. ▶ Także grupa ludzi sprawujących takie rządy.

pa-ję-czak, D-ka, lm M-ki. **Pajęczaki** to stworzenia podobne do owadów lub skorupiaków, najczęściej drapieżne lub pasożytnicze, np. pająki, kleszcze i skorpiony. Termin zoologiczny.

pa-ję-czy-na, D-ny, C-nie. **1** **Pajęczyna** to misterna sieć, którą tkają pająki, żeby łapać w nią owady. *Błyszczały krople rosy na ogromnych pajęczynach rozpiętych między gałęziami olszyn... Zmyła podłogę, omiotła pajęczyny zsuwające z sufitu.* ♦ **pa-ję-czyn-ka**, D-ki, C-czyn-ce, lm D-niek.

2 **Pajęczyną** nazywamy wiele krzyżujących się lub splecionych linii, pokrywających jakąś przestrzeń. Słowo książkowe. *Zobaczył jej oczy — w pajęczynie drobnych zmarszczek... pajęczyna dróg i ścieżek.*

3 Mówimy o **pajęczynie** spisku, konspiracji, intrygu itp., gdy obejmują one wiele osób. Słowo książkowe. *Zaszywa się w mrocznym Sulejówku i znad pasjanсового stolika snuje intrygi, mota pajęczynę spisku.*

pa-ka, D-ki, C-ce. **1** **Paka** to duża paczka — rzeczy spakowane razem i zawinięte w papier. *Dostali wielką pakę z używanymi rzeczami.*

CZ NDK
[z-d]
=upadać

FCZ NDK
=podpierać się
nosem

CZ NDK
[ra-b]

WYKRZYKNIK
[C]
=moje
uszanowanie

RZ MZW

RZ MZW/MOS

RZ Z NL

RZ MOS
W LP ODM JAK Z

PRZ

PRZ
=wypluty

FRZ MRZ NL

RZ MRZ

RZ Z

FRZ Z

RZ Z NL

RZ Z

RZ MRZ
ZWYKLE LM
=naramienniki

RZ MRZ

ÓRZ MRZ

RZ MRZ

[(O)]

PRZ ST

ÓPS ST + CZ

ÓRZ Z NL

RZ MZW

RZ MOS

CZ NDK
=wygłupać się,
zgywać się,
blaznować

PRZ

=blazeński

RZ MZW

RZ MRZ

RZ MZW

ÓPRZ

ÓRZ MZW

PRZ

RZ Z

[(O)]

RZ Z NL

RZ MZW

ZWYKLE LM

RZ Z

ÓRZ Z

RZ Z

[(O)]

=sieć

RZ

[(O)]

=sieć

RZ Z

pakamera

2 Paka to zgrubienie od „paczka”, gdy chodzi o zgrane towarzystwo. Słowo potoczne. *Poszli do parku całą paką.*

3 Paka to także więzienie lub areszt wojskowy. Słowo potoczne. *W Neapolu siedziałem dwa lata w pace.* ▶ Także kara odbywana w więzieniu lub areszcie. *Dostał pięć lat paki.*

pa-ka-me-ra, D-ry, C-rze. **Pakamera** to niewielkie pomieszczenie pełniące zazwyczaj funkcję magazynu. Słowo potoczne. *W niewielkiej pakamerze na zapleczu przechowywali ubrania robocze i narzędzia.* ◊ **pa-ka-mer-ka**, D-ki, C-ce, Im D-rek.

pa-kiet, D-tu, Ms-kie-cie, Im M-ty. **1 Pakiet** jakichś przedmiotów, zwykle dokumentów, to większa ich liczba tworząca jedną całość, np. związanych lub zapakowanych razem. *Opuszkami palców przejechał po brzegu pakietu pieniędzy... Zdarza się, że w pakiecie maki zamiast 20 kg jest 19.* ◊ **pa-kie-cik**, D-ku lub -ka, Im M-ki. *W szkatułce przechowywała pakietek listów od ukochanego.*

2 Pakiet ustaw, propozycji, spraw itp. to pewna ich liczba, stanowiąca całość tematyczną. *Ten projekt jest oparty na pakiecie ustaw okolobudżetowych.*

3 Pakiet akcji lub udziałów jakiegoś przedsiębiorstwa to określona ich liczba, przy sprzedaży stanowiąca całość. Akcje można zamawiać w pakietach po 10 sztuk.

Pa-ki-stań-czyk, D-ka, Im M-czy-cy. **Pakistańczyk** to ktoś, kto pochodzi z Pakistanu. ◊ **Pa-ki-stań-ka**, D-ki, C-ce, Im D-nek.

pa-ki-stań-ski, -scy. **Pakistańskie** jest to, co dotyczy Pakistanu lub Pakistańczyków.

pa-ko-wacz, D-cza, Im M-cze, Im D-czy. **Pakowacz** to ktoś, kto zajmuje się pakowaniem towarów.

pa-ko-wacz-ka, D-ki, C-wacz-ce, Im D-czek. **Pakowaczka** to 1 kobieta zajmująca się pakowaniem towarów. *Zarabiała na życie jako pakowaczka w supermarketce.* **2** maszyna pakująca towary. *Zakupiono dla fabryki trzy pakowaczki.*

pa-ko-wać, -ku-je. **1** Jeśli **pakujemy** jakieś rzeczy gdzieś, np. do walizki, torby lub samochodu, to wkładamy je tam, zwykle aby je przenieść lub przewieźć. *Mama pakowała do plecaka wszystko, co było potrzebne na wyjazd... Pakuj manatki i jazda stąd!*

2 Jeśli **pakujemy** torbę, walizkę, samochód itp., to wkładamy do nich jakieś rzeczy. *Anka w panicznym pośpiechu pakowała walizki.*

3 Jeśli **pakujemy się**, to zbieramy swoje rzeczy i wkładamy je do torby, walizki, samochodu itp. *Pakuj się szybko, musimy wyjeżdżać... Cały wieczór pakował się do wyjazdu.*

4 Jeśli **pakujemy** jakąś rzecz, to wkładamy ją do jakiegoś pudełka, torebki, zawijamy w papier itp., aby się nie zniszczyła lub ładniej wyglądała. *Każdy produkt pakujemy w woreczki foliowe i starannie układamy w pudełku... Wędliny pakowane są próżniowo w atestowaną folię.* ◊ **pa-ko-wa-ny**, -ni. *Żarówki przysyłają do sklepu pakowane po dziesięć sztuk.*

5 Jeśli **pakujemy** coś gdzieś, to umieszczamy to tam. Słowo potoczne. *Skoro tylko poczuł się trochę gorzej, pakował termometr pod pachę... Zrywała maliny i pakowała całe ich garście do ust.*

6 Mówimy, że ktoś **pakuje** w coś pieniądze, jeśli inwestuje je w to. Słowo potoczne. *Zbudował sobie na wsi dom, pakując w to niezłą forszę.*

7 Jeśli **pakujemy się** gdzieś, np. do ciasnego samochodu, to wpychamy się lub wchodzimy tam, zwykle z trudem. Słowo potoczne. *Wszyscy pakowali się do pudła ciężarówki... Zdejmuje buty i w ubraniu pakuje się do łóżka.*

8 Jeśli ktoś **pakuje się** w kłopoty, awanturę, interes itp., to wplątuje się w nie. Słowo potoczne. *Czy ty wiesz, w co się pakujesz!?!... Nie warto pakować się w kabałę, która nie wiadomo czym się skończy.*

9 Jeśli ktoś **pakuje** jakąś osobę do szpitala, aresztu itp., to umieszcza ją tam wbrew jej woli. Słowo potoczne. *To jednego, to drugiego pakują na sale obserwacyjną, żeby sobie trochę ochłonęli w pasach.*

10 Jeśli ktoś **pakuje** kulę w kogoś lub komuś w głowę, plecy itp., to strzela do niego. Słowo potoczne. *Popelnił samobójstwo, pakując sobie kulę w usta.*

11 Jeśli ktoś **pakuje** lub **pakuje się**, to ćwiczy, zwykle na siłowni, aby zwiększyć masę swoich mięśni. Słowo potoczne. *Pakuje raptem od dwóch miesięcy i już widać efekty... Wolę, żebyście się pakowali na siłowni, niż włóczyli po ulicy.*

pa-ko-wal-nia, D-ni, Im M-nie. **Pakownia** to pomieszczenie, w którym pakuje się towary, np. w fabryce, na poczcie lub dużym magazynie.

pa-kow-nia, D-ni, Im M-nie. **Pakownia** to inaczej pakowalnia.

pa-kow-ny, -ni. **Pakowna** torba, szafa itp. jest na tyle duża, że może pomieścić wiele rzeczy. *To dziwne, że taki mały samochód ma tak pakowny bagażnik.* ◊ **pa-kow-ność**, D-ści. *...pakowność walizki.*

pa-ko-wy, -wi. **Papier pakowy** to papier do pakowania. *...stół nakryty zwykłym pakowym papierem.*

pakt, D-tu, Ms pak-cie, Im M-ty. **1 Pakt** to oficjalna umowa, zwłaszcza umowa międzynarodowa o charakterze politycznym lub wojskowym. *...pakt Ribbentrop — Molotow... Obawiali się zerwania niedawno zawartego paktu o nieagresji... ...pakt przyjaźni... ...uzyskanie nieśmiertelności, choćby za cenę paktu z diabłem.*

2 Słowo **pakt** występuje w nazwach niektórych organizacji o charakterze politycznym i wojskowym. *...Pakt Północnoatlantycki.*

pak-to-wać, -tu-je. Jeśli jacyś ludzie **pakują** z kimś, zwłaszcza z wrogiem, to prowadzą z nim oficjalne rozmowy w celu uzgodnienia czegoś. Słowo często używane w dzaprobata. *Grupa spiskowców próbowała rozpedzić Delegację Miejską, zarzucając jej pakowanie z caratem.*

pa-ku-ły, D-kuł. **Pakuły** to krótkie, splecione i szorstkie włókna lnu, konopi lub juty, używane do wyrobu grubej przędzy, do uszczelniania rur i do wyściełania mebli.

pa-ku-nek, D-kun-ku, Im M-kun-ki. **Pakunek** to rzecz zapakowana w coś lub kilka rzeczy zapakowanych razem. *Wróciła z zakupów obladowana pakunkami.* ◊ **pa-ku-ne-czek**, D-necz-ka lub -necz-ku, Im M-necz-ki.

pa-kun-ko-wy, -wi. **Papier pakunkowy** to papier do pakowania. *...materiały pakunkowe.*

pał, D-la, Im M-le, D-li. **Pał** to 1 drewniany, betonowy lub metalowy słup, wbijany w grunt lub formowany w gruncie, służący np. do podtrzymywania jakiejś konstrukcji. *Przywiązaliśmy łódkę do pala i wyszliśmy na brzeg... Cała wioska otoczona była półkolistą palisadą z zastrzonych na końcu pali.* ◊ **pa-lik**, D-ka, Im M-ki. *...paliki do podwiązywania pomidorów.* **2** zastrzony drewniany słup, na który dawniej nabijano skazańców. *Rzucono przed tron uszyszły ultimatum: albo przejście na mahometanizm, albo wbitcie na pał.*

pa-lacz, D-cza, Im M-cze, D-czy. **Palacz** to 1 robotnik obsługujący piec fabryczny, hutniczy, kotły parowe itp. *Był palaczem na parowozach... W kotłowni statku uwijali się półnaczy palacze.* **2** osoba paląca tytoń, opium itp., zwykle nałogowo. *Stat się*

RZ Z

RZ Z
=pućloRZ Z
=kanciapa

ÓRZ Z

RZ MRZ

[(O)]

=paczka

ÓRZ MRZ

RZ MRZ

[(O)]

=zestaw

RZ MRZ

[(O)]

RZ MOS

ÓRZ Z

PRZ

RZ MOS

RZ Z

RZ Z

CZ PCH NDK

[B+OK]

>wpakować,

zapakować

CZ PCH NDK

[B]

>spakować,

zapakować

CZ NDK

>spakować się

CZ PCH NDK

[B+OK]

>wpakować

ÓMB REZ

CZ PCH NDK

[B+OK]

>wpakować

=ładować

CZ PCH NDK

[B+w-B]

>wpakować

=ładować

CZ NDK

[OK]

>wpakować się

=ładować się

CZ NDK

[w-B]

>wpakować

=ładować

CZ PCH NDK

[B+OK]

>wpakować,

zapakować

CZ PCH NDK

[(C)+B+w-B]

>wpakować

CZ NDK

>wpakować

się

RZ Z

=pakownia

RZ Z

PRZ ST

ÓRZ Z NL

PRZ

=pakunkowy

RZ MRZ

[[O-MS/D/Z-N]]

CZ NDK

[z-N]

=układać się

RZ MRZ

RZ MRZ

CZ NDK

[z-N]

=układać się

RZ NMOS

TYŁKO LM

RZ MRZ

=paczka

ÓRZ MRZ

PRZ

=pakowy

RZ MRZ

ÓRZ MRZ

RZ MRZ

RZ MRZ

RZ MOS

RZ MOS

RZ MOS

RZ MOS

[(O)]